

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту Закону України
«Про внесення змін до Закону України «Про Фонд державного майна
України» та інших законодавчих актів України щодо сприяння
залученню інвестицій в процесі приватизації та оренди державного і
комунального майна»

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Закон України «Про приватизацію державного і комунального майна», прийнятий 18 січня 2018 року за № 2269-VIII, забезпечив суттєве спрощення процедур приватизації, проте не було досягнуто очікуваного позитивного ефекту стосовно високих темпів приватизації. В державній власності залишається значна кількість неефективно працюючих підприємств (більше 3,5 тис.).

На нових засадах вже запущено процес малої приватизації. Об'єкти малої приватизації продаються на більш ніж 30 електронних майданчиках системи ProZorro.Продажі. Нові способи продажу довели свою ефективність, але продаж виставлених об'єктів малої приватизації не може забезпечити виконання Фондом державного майна України далі – Фонд) поставлених завдань з наповнення державного бюджету.

Протягом 2018 – 2019 років судами різних інстанцій фактично було заблоковано процес великої приватизації. Гальмування процесу великої приватизації перешкоджає пошуку інвестора і надходженню інвестицій.

З метою прискорення економічного розвитку 2 жовтня 2019 року прийнято Закон України «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації» № 145-IX, яким розблоковано процес масштабної приватизації в Україні. Очікується передача значної кількості об'єктів з переліку на продаж, що вимагає удосконалення процедурних питань.

Необхідність розроблення законопроекту викликана також потребою вдосконалення законодавчого регулювання діяльності Фонду державного майна України в частині нівелювання зовнішніх впливів при виконанні його повноважень.

Концептуальні засади, які покладені в основу законопроекту, обговорювались 30 червня 2020 року на засіданні Національної Ради Реформ і були підтримані. У розробці законопроекту брали участь фахівці Фонду державного майна України та державного підприємства «ПРОЗОРРО.ПРОДАЖІ».

2. Мета і шляхи досягнення

Проєкт Закону розроблено з метою пришвидшення приватизаційних процесів шляхом удосконалення інституційного механізму приватизації. Завданнями проєкту є встановлення дієвої структури та організації діяльності

Фонду державного майна України, спрямованої на підвищення результативності його функціонування; уточнення окремих положень законодавства з питань приватизації, управління об'єктами державної власності, корпоративного управління тощо, спрямованих на прискорення приватизації та підвищення ефективності управління об'єктами державної власності, щодо яких прийнято рішення про приватизацію.

3. Загальна характеристика і основні положення проєкту Закону

З метою посилення спроможності Фонду державного майна України здійснювати покладені на нього функції проєктом Закону викладається у новій редакції Закон України «Про Фонд державного майна України».

Проєктом Закону визначено статус Фонду державного майна України, принципи, повноваження, структуру та організацію діяльності.

Особливості спеціального статусу Фонду державного майна України обумовлюються його завданнями та повноваженнями та полягають в особливому порядку призначення керівництва Фонду державного майна України, організації роботи Фонду державного майна України, охороні особистих і майнових прав, обмеженнях працівників державного органу приватизації щодо участі у процесах приватизації та в умовах оплати праці.

З метою зниження корупційних ризиків та запобігання зовнішніх впливів, що дають змогу втручатися у реалізацію повноважень Фонду державного майна України, створюється Правління Фонду державного майна України для колегіального прийняття особливо важливих рішень з питань роботи Фонду державного майна України. Проєктом Закону визначено склад Правління Фонду державного майна України, порядок його формування, повноваження та порядок роботи.

Правління Фонду державного майна України є колегіальним органом та складається з семи осіб. Голова Фонду державного майна України, перший заступник та заступники Голови Фонду державного майна України входять до складу Правління Фонду державного майна України за посадою. Правління Фонду державного майна України очолює Голова Фонду державного майна України.

З урахуванням положень Конституції України, Закону України «Про центральні органи виконавчої влади», Закону України «Про Кабінет Міністрів України», Закону України «Про державну службу» встановлено чіткий порядок призначення та звільнення Голови Фонду державного майна України та його заступників, керівника апарату Фонду державного майна України. Проєктом Закону чітко визначено повноваження Голови Фонду державного майна України, у тому числі щодо участі в засіданнях Кабінету Міністрів України з правом дорадчого голосу для скоординованості дій органів влади в процесі приватизації.

Для підвищення рівня інформаційної підтримки у сферах діяльності Фонду державного майна України створюється патронатна служба Голови Фонду державного майна України, яка здійснюватиме організацію зустрічей

та зв'язків із громадськістю, засобами масової інформації, консультування Голови Фонду державного майна України, підготовку матеріалів, необхідних для виконання завдань Фонду державного майна України.

Порівняно із нормами чинної редакції Закону України «Про Фонд державного майна України» уточнено повноваження Фонду державного майна України у зв'язку із прийняттям нових законодавчих актів та доповнено повноваженнями щодо проведення перевірки та аналізу використання державного майна балансоутримувачами державного майна та іншими суб'єктами господарювання, за результатами якої у разі виявлення порушень можуть складатися протоколи про адміністративні правопорушення.

Проектом Закону уточнено розмір посадових окладів керівних осіб Фонду державного майна України, що відповідає рівню їх відповідальності, завдань та обов'язків.

Для забезпечення гарантій незалежності посилено захист працівників Фонду державного майна України під час виконання покладених на Фонд державного майна України функцій.

Для пришвидшення і удосконалення процесів приватизації вносяться зміни до Господарського кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України, Господарського процесуального кодексу України, Кодексу України з процедур банкрутства, Кодексу законів про працю України, Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна», Закону України «Про управління об'єктами державної власності», Закону України «Про акціонерні товариства», Закону України «Про оренду державного та комунального майна», Закону України «Про передачу об'єктів державної та комунальної власності», Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю», інших актів законодавства.

Зокрема, зазначеними змінами передбачається:

- нівелювання можливості блокування приватизації судом через забезпечення позову;
- можливість проводити первинне публічне розміщення акцій (ІРО) для державних компаній;
- централізація прийняття рішень стосовно включення об'єктів в переліки об'єктів малої приватизації та рішення про їх приватизацію;
- розширення повноважень Фонду щодо включення об'єктів державної власності до переліку об'єктів, які підлягають приватизації, зокрема об'єктів щодо яких виявлено заборгованості, що перевищують 50 % балансової вартості активів;
- оптимізація строків прийняття рішення про приватизацію та процесу передачі об'єктів в управління Фонду державного майна України;

- врегулювання питання щодо виключення об'єктів з переліків об'єктів малої приватизації та подальших дій з непроданими об'єктами;
- можливість продажу об'єктів великої приватизації через електронні майданчики;
- зменшення корупційних ризиків при викупі об'єкта приватизації орендарем, викуп за ринковою ціною, встановленою аукціоном;
- компенсація орендарю витрат на поліпшення орендованого державного майна у випадку приватизації його іншим покупцем;
- врегулювання питання оренди майна господарських товариств, які належать державі або територіальній громаді;
- захист прав держави на земельні ділянки, які перебувають під об'єктами нерухомості, що передаються в оренду у складі єдиних майнових комплексів;
- розширення кола об'єктів, що можуть передаватися в оренду;
- розподіл коштів, одержаних від продажу державного майна, зокрема на фінансування державного бюджету спрямовується 88 відсотків коштів від приватизації об'єктів великої приватизації та 67 відсотків коштів від приватизації об'єктів малої приватизації (включаючи 100 відсотків інших надходжень, безпосередньо пов'язаних з процесом приватизації), джерелами формування спеціального фонду Державного бюджету України є 10 відсотків коштів від приватизації об'єктів великої приватизації; 20 відсотків коштів від приватизації об'єктів малої приватизації; 3 відсотки коштів від приватизації об'єктів малої та 2 відсотки коштів від приватизації об'єктів великої приватизації;
- спрямування 10 відсотків коштів від продажу об'єктів малої приватизації державної власності до бюджетів розвитку відповідних місцевих бюджетів за місцем реєстрації об'єкта;
- можливість перетворення державних комерційних підприємств при приватизації, у тому числі і в товариства з обмеженою відповідальністю із застосуванням усіх стандартів публічності, передбачених для акціонерних товариств;
- непоширення на об'єкти державної власності, які передані на приватизацію, норм щодо формування на загальних підставах незалежних наглядових рад;
- забезпечення ефективного оздоровлення та підвищення інвестиційної привабливості підприємств, які перебувають в управлінні Фонду, в процесі досудового врегулювання питань неплатоспроможності та запобігання їх банкрутству, а також посилення контролю з боку держави за ходом процедури банкрутства підприємств державного сектору економіки та захист майнових інтересів держави;

- забезпечення врахування у Кодексі України з процедур банкрутства положень законодавства у сфері приватизації (зокрема, Закону України «Про приватизацію державного та комунального майна», Закону України «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації»), що стосуються особливостей банкрутства підприємств, щодо яких прийнято рішення про приватизацію або щодо яких скасовано заборону на приватизацію;
- встановлення, що позовна давність у 6 років застосовується до вимог про визначення недійсним правочину, вчиненого суб'єктом господарювання державного сектору економіки, з метою запровадження ефективного механізму очищення таких суб'єктів господарювання від фіктивних боргів, які заважають приватизації;
- можливість безоплатно передавати з державної в комунальну власність корпоративні права підприємств, на балансі чи у статутному капіталі яких є майно, яке відповідно до Закону України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності» може бути передане у комунальну власність безоплатно;
- виключення норми щодо необхідності погодження призначення керівників підприємств, що належать до сфери управління міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, із місцевими державними адміністраціями для зменшення корупційних ризиків;
- можливість Фонду державного майна України самостійно здійснити необхідні дії щодо приведення установчих документів акціонерних товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій належить державі та які перебувають у сфері управління Фонду державного майна України, у відповідність та/або проведення їх реструктуризації/ліквідації;
- захист Фонду державного майна України від вимог інших акціонерів щодо примусового викупу їхніх акцій у випадках, визначених законом;
- уточнення процедури передачі в оренду ЄМК, заборони на оренду встановлену окремими спеціальними законами, гармонізація із законодавством про морські порти.

Усі зміни до законодавства гармонізовані між собою і реалізують механізм пришвидшення, удосконалення, спрощення процедури приватизації.

4. Правові аспекти

У зазначеній сфері правового регулювання діють Конституція України, Господарський кодекс України, Цивільний процесуальний кодекс України, Кодекс адміністративного судочинства України, Господарський процесуальний кодекс України, Кодекс України з процедур банкрутства,

Кодекс законів про працю України, Закон України «Про приватизацію державного і комунального майна», Закон України «Про оренду державного та комунального майна», Закон України «Про Фонд державного майна України», Закон України «Про управління об'єктами державної власності», Закон України «Про акціонерні товариства», Закон України «Про передачу об'єктів державної та комунальної власності», Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» та інші закони.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація Закону у разі його прийняття не потребуватиме додаткових витрат з Державного бюджету України. Витрати для оплати праці керівництва Фонду державного майна України в розмірі, передбаченому проектом Закону, можуть бути здійснені в межах коштів, виділених на фінансування Фонду державного майна України відповідно до Державного бюджету України.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття проекту Закону

Прийняття цього проекту Закону сприятиме:
підвищенню ефективності управління об'єктами державної власності;
покращенню інвестиційного клімату та пожвавленню економічної активності;
зростанню довіри до приватизаційних органів.

Народні депутати України

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ПІДЛАСА РОКСОЛАНА АНДРІЇВНА
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA104000000CA3155001F67A001
Дійсний до: 08.07.2021 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 100д9/1-2020/252337 від 28.12.2020

305882